

С.Д.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА

СӨЖ

Тақырыбы: патогенді микроорганизм

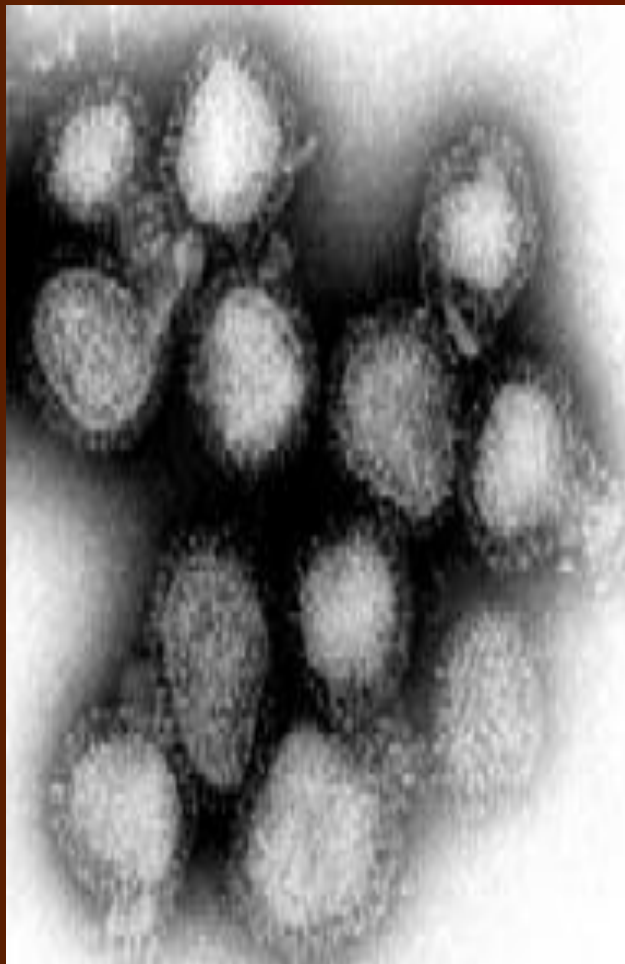
Факультет: ҚДС
Топ:13-001-01

dreamstime.com

- Микробиологияның дамуының негізгі кезеңдері. Микроб әлемін танудың физиологиялық және морфологиялық кезеңдері, микроорганизмдердің ашылуы. Биология және медицина ғылымының бөлігі ретінде микробиологияның қазіргі заманғы даму кезеңдері; жетістіктері болып табылады

МИКРООРГАНИЗМДЕРДІҢ ИНФЕКЦИЯЛЫҚ ПРОЦЕССТЕГІ РӨЛІ.

Инфекцияның дамуында 3 түрлі факторлар өзара әрекеттеседі: патогендік микроорганизмдер, ауруға шалдыққыш организм және сыртқы орта, өзара әрекеттесуі болады. Ауруды туғызу үшін микроорганизмдер патогендік және вируленттік қасиетті оларды ауру қоздырушы ретінде көрсетеді.

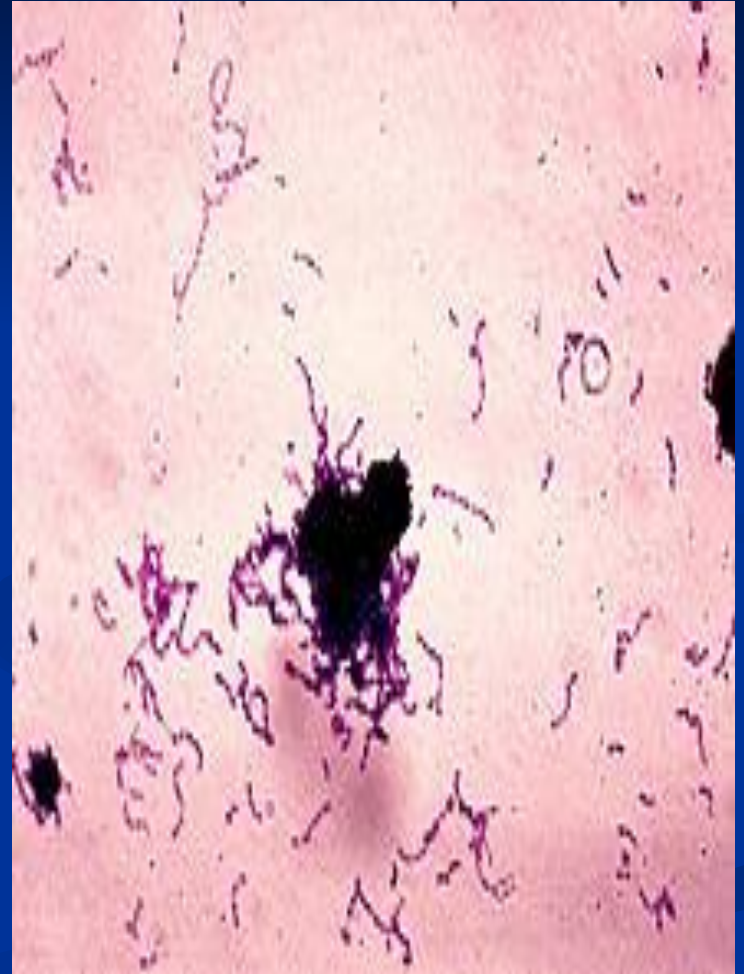
Микроорганизмдердің экожүйелер,
экологиялық қуыстар. Популяция,
биотоптары, микробиоценоз.

Симбиотикалық бірігулер ретіндегі
микроорганизмд, су микрофлорасы.

Адам организмiнiң қалыпты
микрофлорасының ер: мутуализм,
комменсализм, паразитизм,
антагонизм. Топырақ, ауанегізгi бөлiмi
ретiнде - тұрақты (тәуліктік) және
кездейсоқ (транзиторлық) микрофлора
болып табылады.

Инфекциялық процестің негізінде паразитизм феномені жатыр, паразит деп аталатын біреуі ие деп екіншісін қорек-тік көзі және тұрақты немесе уақытша мекендейтін орны ретінде пайдаланады

Паразитизм – түрге тән және тұқым қуалайтын қасиет.

Паразиттік – қарым-қатынастың басқа формалары сияқты паразит және оның иесінің арасында жүреді, бұл да микроорганизмдер эволюциясында пайда болды және дамыды. Негізінен еркін өмір сүретін сапрофиттер бұдан 3 млрд жыл бұрын пайда болды деп есептейді, ал паразиттер кешірек, яғни эукариоттар пайда болғаннан бастап.

Паразитизмнің негізі-ол

сапрофиттердің мүмкіндіктері экологиялық жағынан кеңейуі арқасында олардың түрлері өзгере бастады. Сапрофиттік тіршілік етуге қарағанда паразитизм ол тірі ортада өмір сүру.

Факультативті паразиттер.

Иесінің ағзасына аса зиян келтірмей,
одан өзіне пайда келтіру арқылы өмір сүру.

Бұларға негізінен:

**Шартты потогенді, ашытқы және
саңырауқұлақтар жатады.**

Қалыпты жағдайда бұлар организмге зиян
келтірмейді, ал экстремальды жағдайда
патологиялық процесс тудыруы мүмкін.

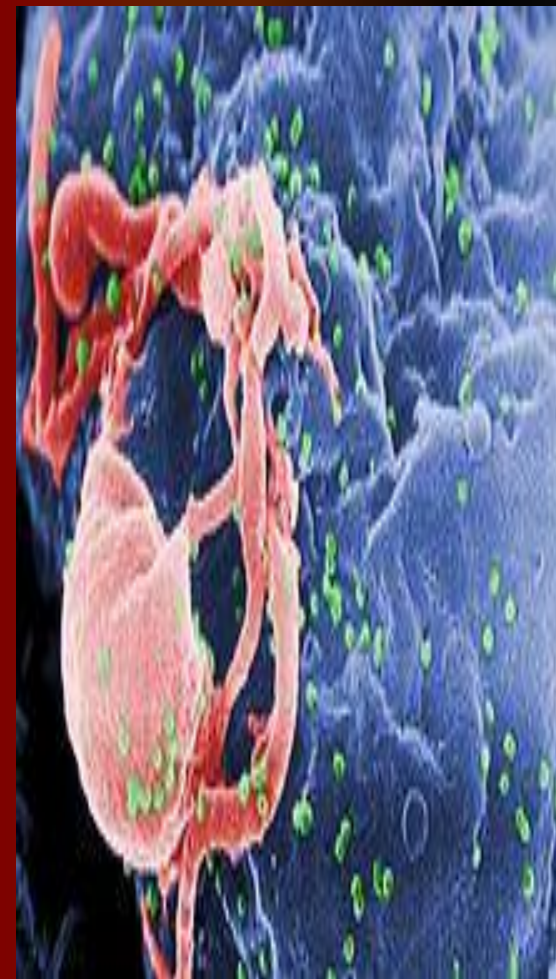

Паразитизмнің дамуының келесі сатылары олардың адам ағзасына дамуына байланысты болды. Осылай олардың потогенді түрлері пайда бола бастайды.

Осыдан бастап олар сыртқы ортада көбеюі түгіл сақталуға қабылетсіз бола бастайды

Мысалы: трепонема сифилисі, коклюша бактериялары және т.б. сыртқы ортада бірнеше минут сақталса, ал энтеробактериялар бірнеше апта немесе айға ғана шыдайды. Бірақ споратүзушілер және шартты-патогенді бактериялар спора түрінде бірнеше жылға дейін сақтала алады

Адам организміне тәуелділігі арта түскеннен кейін *факультативті жасушаішілік микроорганизм яғни паразиттер* пайда болды.

Оларға:

- Гонококктар және менингококктар.
- Туберкулез микобактериялары.
- Шигеллалар және т.б.

Олар адам жасушасы ішінде көбеюге қабілеті бар.

Паразиттік дамудың келесі этаптарында облигатты жасушаішілік паразиттер пайда болды.

Оларға:

- Хламиды
- Рикетсиялар
- потогенді қарапайымдар

Патогенділердің эволюциясында маңызды роль атқаратын ақпаратты миграциялайтын жасушадан тыс тұқымқуалаушылық факторлары болып табылады. Олар негізінен әр түрлі өнімдердің түзілуіне: Токсиндер, ферменттер, антигендер қамтамасыз етеді.

Қорытынды

- Микроорганизмдердің адам мен жануарлардың өміріне қауіпті аурулардың тууына себепші болатын әрекеттерін соғыс мақсатына пайдалануды көздеп отыр. Олар антибиотиктердің өзі қарсы тұра алмайтын микроорганизмдердің қасиеттерін күшейтіп, оны әр түрлі жәндіктерге (маса, сона, шіркей, шыбын, бүрге т.т) жұқтырып қолданбақ. Өйткені мұндай жәндіктер жұқпалы ауруды ауылдар мен қалаларға тез таратып, жаппай қырғынға ұшырау қаупін тудырады. Ол үшін микроорганизмдерді жан-жақты зерттеп, жете талдау керек. Сонда ғана олардың қауіпті әрекеттерін біліп қана қоймай, нақты күрес шараларын белгілеп, келтіретін пайдасын да білуімізге болады.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Л. Б. Борисов, Медицинская микробиология, вирусология, иммунология. Москва-2002.
2. Жалпы микробиология. Алматы – 2006.
3. Микробиология. Под ред. И. Л. Дикого. 2004 ж.
4. Коротяев А. И. Бабичев С. А. Медицинская микробиология, иммунология, вирусология. 2002 ж.